

رده‌شناسی زبانهای ایرانی

(جلد دوم)

دکتر محمد دبیرمقدم

تهران

۱۳۹۲



سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت)

مرکز تحقیق و توسعه علوم انسانی

سرشناسه: دبیر مقدم، محمد، ۱۳۳۲-

عنوان و نام پدیدآور: رده‌شناسی زبانهای ایرانی / محمد دبیرمقدم.

مشخصات نشر: تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت)، مرکز

تحقیق و توسعه علوم انسانی، ۱۳۹۲.

مشخصات ظاهری: ۲ ج.: مصور، جدول.

فروست: «سمت»؛ ۱۶۹۰؛ ۱۶۹۱. زبان‌شناسی؛ ۲۸، ۲۹.

شابک: ۹۷۸۹۶۴۵۳۰۸۸۷۰ (ج. ۲) ۱۶۰۰۰۰ ریال (ج. ۱) ۱۴۵۰۰۰ (ج. ۱)

شابک دوره: ۹۷۸۹۶۴۵۳۰۸۸۶۳

وضعت فهرست‌نویسی: فیبا

یادداشت: پشت جلد به انگلیسی:

Mohammad Dabir-Moghaddam. Typology of
Iranian Languages.

یادداشت: واژه‌نامه.

یادداشت: نمایه.

موضوع: رده‌شناسی (زبان‌شناسی)

شناسه افزوده: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت)، مرکز تحقیق و توسعه

علوم انسانی.

رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۲ ر ۴۵۲ P۲۰۴

رده‌بندی دیویی: ۲۱۰

شماره کتابشناسی ملی: ۳۲۶۰۲۶۱

سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت)

مرکز تحقیق و توسعه علوم انسانی



رده‌شناسی زبانهای ایرانی (جلد دوم)

دکتر محمد دبیرمقدم (استاد زبان‌شناسی دانشگاه علامه طباطبائی و عضو پیوسته فرهنگستان

زبان و ادب فارسی)

ویراستار: مریم جابر

چاپ اول: تابستان ۱۳۹۲

تعداد: ۱۰۰۰

حروفچینی و لیتوگرافی: «سمت»

چاپ و صحافی: سازمان چاپ و انتشارات وابسته به اوقاف و امور خیریه

قیمت: ۱۶۰۰۰۰ ریال. در این نوبت چاپ قیمت مذکور ثابت است و فروشندگان و عوامل

توزیع مجاز به تغییر آن نیستند.

نشانی ساختمان مرکزی: تهران، بزرگراه جلال آل احمد، غرب پل یادگار امام (ره)،

روبه‌روی پمپ گاز، کد پستی ۱۴۶۳۶، تلفن ۴۴۲۴۶۲۵۰-۲.

www.samt.ac.ir

info@samt.ac.ir

هر شخص حقیقی یا حقوقی که تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه ناشر یا مؤلف، نشر یا پخش یا عرضه یا تکثیر یا تجدید چاپ نماید، مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

- ۷۱۸ ۳-۲-۳-۸ الگوهای نظام مطابقه در کردی سنندج
- ۷۲۴ ۳-۳-۸ نظام مطابقه در کردی کلهری و کردی کرمانشانی
- ۷۲۵ ۱-۳-۳-۸ نظام مطابقه در کردی کلهری
- ۷۲۵ ۱-۱-۳-۳-۸ سازوکار مطابقه با فاعل در کلهری
- ۷۲۷ ۲-۱-۳-۳-۸ سازوکار مطابقه با مفعول در کلهری
- ۷۳۱ ۳-۱-۳-۳-۸ الگوی نظام مطابقه در کلهری
- ۷۳۲ ۲-۳-۳-۸ نظام مطابقه در کردی کرمانشانی
- ۷۳۲ ۱-۲-۳-۳-۸ سازوکار مطابقه با فاعل در کرمانشانی
- ۷۳۳ ۱-۲-۲-۳-۸ سازوکار مطابقه با مفعول در کرمانشانی
- ۷۳۶ ۳-۲-۳-۳-۸ الگوی نظام مطابقه در کرمانشانی
- ۷۳۷ ۴-۸ نظام مطابقه و نظام حالت در کردی
- ۷۳۹ ۵-۸ گونه‌های دیگر کردی
- ۷۳۹ ۱-۵-۸ کردی مهاباد
- ۷۵۲ ۲-۵-۸ کردی ایلامی
- ۷۵۴ ۳-۵-۸ کردی سلیمانیه
- ۷۵۴ ۱-۳-۵-۸ مکاروس (۲۰۰۹)
- ۷۶۴ ۲-۳-۵-۸ مکاروس (۱۹۵۸)
- ۷۶۵ ۳-۳-۵-۸ مکنزی (۱۹۶۱a)
- ۷۶۷ ۴-۳-۵-۸ هیگ (۲۰۰۸)
- ۷۷۰ ۵-۳-۵-۸ تحلیل و تبیین این نگارنده
- ۷۸۰ ۶-۳-۵-۸ کردی سلیمانیه در مقایسه با کردی سنندج و کردی کلهری
- ۷۸۴ ۴-۵-۸ کردی گرمانجی
- ۷۸۹ ۵-۵-۸ پیامدهای نظری

فصل نهم: زبان اورامی

۱-۹ مقدمه

۷۹۵	۲-۹ رده‌شناسی ترتیب واژه‌ها
۷۹۵	۱-۲-۹ مؤلفه‌های رده‌شناختی ترتیب واژه‌ها
۸۳۰	۲-۲-۹ توصیف وضعیت رده‌شناختی بر اساس مؤلفه‌های ترتیب واژه‌ها
۸۳۰	۳-۹ نظام مطابقه در اورامی
۸۳۰	۱-۳-۹ مقدمه
۸۳۲	۲-۳-۹ سازوکار مطابقه با فاعل در فعلهای متعدی ساخته‌شده با ستاک ...
	۳-۳-۹ سازوکار مطابقه با فاعل در فعلهای لازم و فعلهای متعدی ساخته‌شده
۸۴۱	با ستاک حال
۸۴۷	۴-۳-۹ الگوهای نظام مطابقه
۸۵۱	۴-۹ نظام حالت
۸۵۲	۵-۹ مکنزی (۱۹۶۶)
۸۶۲	فصل دهم: زبان لکی
۸۶۲	۱-۱۰ مقدمه
۸۶۳	۲-۱۰ رده‌شناسی ترتیب واژه‌ها
۸۶۳	۱-۲-۱۰ مؤلفه‌های رده‌شناختی ترتیب واژه‌ها
۸۹۰	۲-۲-۱۰ توصیف وضعیت رده‌شناختی لکی بر اساس مؤلفه‌های ترتیب ...
۸۹۲	۳-۱۰ نظام مطابقه در لکی
۸۹۲	۱-۳-۱۰ مقدمه
۸۹۲	۲-۳-۱۰ سازوکار مطابقه با فاعل در فعلهای متعدی ساخته‌شده با ...
	۳-۳-۱۰ سازوکار مطابقه با فاعل در فعلهای لازم و فعلهای متعدی ساخته‌شده
۸۹۷	با ستاک حال
۹۰۰	۴-۳-۱۰ الگوهای نظام مطابقه در لکی
۹۰۸	فصل یازدهم: زبان دلواری
۹۰۸	۱-۱۱ مقدمه
۹۰۸	۲-۱۱ رده‌شناسی ترتیب واژه‌ها

۱۲۱۰	۲-۳-۱۵ پیامد یافته‌ها برای رده‌شناسی زبان
۱۲۱۰	۱-۲-۳-۱۵ عوامل تغییر در ترتیب واژه‌ها/سازه‌ها
۱۲۱۹	۲-۲-۳-۱۵ تأثیر گذاری فارسی بر سایر زبانهای ایرانی
۱۲۲۲	۴-۱۵ رده‌شناسی نظام مطابقه در زبانهای ایرانی نو
۱۲۳۱	۵-۱۵ نکاتی درباره منشأ پیدایش ساخت کُنائی در زبانهای ایرانی
۱۲۳۳	منابع
۱۲۵۲	نمایه زبانها
۱۲۵۵	واژه‌نامه انگلیسی - فارسی
۱۲۶۲	واژه‌نامه فارسی - انگلیسی

فهرست شکلها

عنوان	صفحه
شکل ۸-۱: کردی بانه، نظام مطابقه در فعلهای ساخته شده با ستاک حال	۷۰۶
شکل ۸-۲: کردی بانه، نظام مطابقه در فعلهای ساخته شده با ستاک گذشته ...	۷۰۸
شکل ۸-۳: کردی بانه، نظام مطابقه در فعلهای ساخته شده با ستاک گذشته ...	۷۰۸
شکل ۸-۴: کردی بانه، انطباق نقشهای دستوری به لحاظ مطابقه در فعلهای ...	۷۰۹
شکل ۸-۵: کردی بانه، انطباق نقشهای دستوری به لحاظ مطابقه در فعلهای ...	۷۰۹
شکل ۸-۶: کردی سنندج، نظام مطابقه در فعلهای ساخته شده با ستاک حال	۷۲۰
شکل ۸-۷: کردی سنندج، نظام مطابقه در فعلهای ساخته شده با ستاک گذشته ...	۷۲۲
شکل ۸-۸: کردی سنندج، نظام مطابقه در فعلهای ساخته شده با ستاک گذشته ...	۷۲۳
شکل ۸-۹: کردی سنندج، نظام مطابقه در فعلهای ساخته شده با ستاک گذشته ...	۷۲۳
شکل ۸-۱۰: کردی سنندج، انطباق نقشهای دستوری به لحاظ مطابقه در ...	۷۲۴
شکل ۸-۱۱: کردی سنندج، انطباق نقشهای دستوری به لحاظ مطابقه در ...	۷۲۴
شکل ۸-۱۲: نظام مطابقه در کردی کلهری	۷۳۱
شکل ۸-۱۳: نظام مطابقه در کردی کرمانشانی	۷۳۷
شکل ۸-۱۴: کردی مهاباد، نظام مطابقه در فعلهای ساخته شده با ستاک حال	۷۴۷
شکل ۸-۱۵: کردی مهاباد، نظام مطابقه در فعلهای ساخته شده با ستاک گذشته ...	۷۴۸
شکل ۸-۱۶: کردی مهاباد، نظام مطابقه در فعلهای ساخته شده با ستاک گذشته ...	۷۴۸
شکل ۸-۱۷: کردی مهاباد، نظام مطابقه در فعلهای ساخته شده با ستاک گذشته ...	۷۴۸
شکل ۸-۱۸: کردی مهاباد، انطباق نقشهای دستوری به لحاظ مطابقه در فعلهای ...	۷۵۰
شکل ۸-۱۹: نظام حالت نمائی و مطابقه ردهٔ c (برگرفته از کامری، ۱۹۷۸)	۷۹۰

- شکل ۹-۱: اورامی، نظام مطابقه در فعلهای ساخته شده با ستاک حال ۸۴۷
- شکل ۹-۲: اورامی، نظام مطابقه در فعلهای ساخته شده با ستاک گذشته ۸۴۸
- شکل ۹-۳: اورامی، انطباق نقشهای دستوری به لحاظ مطابقه در فعلهای متعدی ۸۵۰
- شکل ۱۰-۱: لکی، نظام مطابقه در فعلهای ساخته شده با ستاک حال ۹۰۱
- شکل ۱۰-۲: لکی، نظام مطابقه در فعلهای ساخته شده با ستاک گذشته (شق اول) ۹۰۴
- شکل ۱۰-۳: لکی، نظام مطابقه در فعلهای ساخته شده با ستاک گذشته (شق دوم) ۹۰۴
- شکل ۱۰-۴: لکی، انطباق نقشهای دستوری به لحاظ مطابقه در فعلهای متعدی ... ۹۰۶
- شکل ۱۰-۵: لکی، انطباق نقشهای دستوری به لحاظ مطابقه در فعلهای متعدی ... ۹۰۷
- شکل ۱۱-۱: دلواری، نظام مطابقه در فعلهای ساخته شده با ستاک حال ۹۵۴
- شکل ۱۱-۲: دلواری، نظام مطابقه در فعلهای ساخته شده با ستاک گذشته ... ۹۵۸
- شکل ۱۱-۳: دلواری، نظام مطابقه در فعلهای متعدی ساخته شده با ستاک ... ۹۵۸
- شکل ۱۱-۴: دلواری، انطباق نقشهای دستوری به لحاظ مطابقه در فعلهای ... ۹۵۹
- شکل ۱۱-۵: دلواری، انطباق نقشهای دستوری به لحاظ مطابقه در فعلهای ... ۹۵۹
- شکل ۱۲-۱: نائینی، نظام مطابقه در فعلهای ساخته شده با ستاک حال ۱۰۲۶
- شکل ۱۲-۲: نائینی، نظام مطابقه در فعلهای ساخته شده با ستاک گذشته (شق اول) ۱۰۲۹
- شکل ۱۲-۳: نائینی، نظام مطابقه در برخی فعلهای مرکب ساخته شده با ستاک ... ۱۰۳۰
- شکل ۱۲-۴: نائینی، انطباق نقشهای دستوری به لحاظ مطابقه در فعلهای متعدی ... ۱۰۳۱
- شکل ۱۲-۵: نائینی، انطباق نقشهای دستوری به لحاظ مطابقه در برخی فعلهای ... ۱۰۳۲
- شکل ۱۳-۱: شهمیرزادی، نظام مطابقه ۱۰۸۴
- شکل ۱۳-۲: شهمیرزادی، انطباق نقشهای دستوری به لحاظ مطابقه در فعلهای ... ۱۰۸۴
- شکل ۱۴-۱: تاتی (چال)، نظام مطابقه در فعلهای ساخته شده با ستاک حال ۱۱۵۰
- شکل ۱۴-۲: تاتی (چال)، نظام مطابقه در فعلهای ساخته شده با ستاک گذشته ... ۱۱۵۲
- شکل ۱۴-۳: تاتی (چال)، نظام مطابقه در فعلهای ساخته شده با ستاک گذشته ... ۱۱۵۳
- شکل ۱۴-۴: تاتی (چال)، انطباق نقشهای دستوری به لحاظ مطابقه در فعلهای ... ۱۱۵۸
- شکل ۱۴-۵: تاتی (چال)، انطباق نقشهای دستوری به لحاظ مطابقه در فعلهای ... ۱۱۵۸

- شکل ۱۴-۶: تاتی (چال)، نظام حالت در فعلهای ساخته شده با ستاک گذشته ... ۱۱۶۱
- شکل ۱۴-۷: تاتی (چال)، نظام حالت در فعلهای ساخته شده با ستاک حال ۱۱۶۲
- شکل ۱۴-۸: تاتی (چال)، انطباق نقشهای دستوری به لحاظ حالت نمائی در ... ۱۱۶۲
- شکل ۱۵-۱: تحول نقش نحوی 'را' از فارسی باستان تا فارسی امروز ۱۲۲۱

www.ketab.ir

فهرست جدولها

صفحه	عنوان
۶۴۸	جدول ۸-۱: کردی بانه و سندج در مقایسه با زبانهای اروپا - آسیا
۶۴۸	جدول ۸-۲: کردی بانه و سندج در مقایسه با زبانهای جهان
۶۹۳	جدول ۸-۴: کردی کلهری و کرمانشانی در مقایسه با زبانهای اروپا - آسیا
۶۹۳	جدول ۸-۴: کردی کلهری و کرمانشانی در مقایسه با زبانهای جهان
۷۰۱	جدول ۸-۵: پی‌بستهای مطابقهٔ فاعلی در کردی بانه
۷۰۴	جدول ۸-۶: پسوندهای مطابقهٔ فاعلی در کردی بانه
۷۱۵	جدول ۸-۷: پی‌بستهای مطابقهٔ فاعلی در کردی سندج
۷۱۷	جدول ۸-۸: پسوندهای مطابقهٔ فاعلی در کردی سندج
۷۲۶	جدول ۸-۹: پسوندهای مطابقهٔ فاعلی در کردی کلهری
۷۳۱	جدول ۸-۱۰: پی‌بستهای غیرفاعلی در کردی کلهری
۷۳۳	جدول ۸-۱۱: پسوندهای مطابقهٔ فاعلی در کردی کرمانشانی
۷۳۶	جدول ۸-۱۲: پی‌بستهای غیرفاعلی در کردی کرمانشانی
۷۳۸	جدول ۸-۱۳: فهرست ضمیرهای شخصی منفصل در کردی
۷۶۳	جدول ۸-۱۴: فهرست ضمیرهای شخصی منفصل در کردی سلیمانیه ...
۸۳۱	جدول ۹-۱: اورامی (گوش پاوه) در مقایسه با زبانهای اروپا - آسیا
۸۳۱	جدول ۹-۲: اورامی (گوش پاوه) در مقایسه با زبانهای جهان
۸۳۹	جدول ۹-۳: پی‌بستهای مطابقهٔ فاعلی در اورامی
۸۴۰	جدول ۹-۴: پسوندهای مطابقه با مفعول در اورامی
۸۴۵	جدول ۹-۵: پسوندهای مطابقه با فاعل در اورامی
۸۵۱	جدول ۹-۶: ضمیرهای شخصی منفصل در اورامی
۸۹۱	جدول ۱۰-۱: لکی در مقایسه با زبانهای اروپا - آسیا

۸۹۱	جدول ۱۰-۲: لکی در مقایسه با زبانهای جهان
۸۹۵	جدول ۱۰-۳: پی‌بستهای مطابقهٔ فاعلی در لکی
۸۹۹	جدول ۱۰-۴: پسوندهای مطابقهٔ فاعلی در لکی
۹۳۶	جدول ۱۱-۱: دلواری در مقایسه با زبانهای اروپا - آسیا
۹۳۶	جدول ۱۱-۲: دلواری در مقایسه با زبانهای جهان
۹۴۷	جدول ۱۱-۳: پی‌بستهای مطابقهٔ فاعلی در دلواری
۹۵۲	جدول ۱۱-۴: پسوندهای مطابقهٔ فاعلی در دلواری
۹۶۰	جدول ۱۱-۵: فهرست ضمیرهای شخصی منفصل در دلواری
۱۰۰۱	جدول ۱۲-۱: نائینی در مقایسه با زبانهای اروپا - آسیا
۱۰۰۱	جدول ۱۲-۲: نائینی در مقایسه با زبانهای جهان
۱۰۱۶	جدول ۱۲-۳: واژه‌بستهای مطابقهٔ فاعلی در نائینی
۱۰۲۱	جدول ۱۲-۴: پسوندهای مطابقهٔ فاعلی در نائینی
۱۰۳۳	جدول ۱۲-۵: فهرست ضمیرهای شخصی منفصل در نائینی
۱۰۷۱	جدول ۱۳-۱: شه‌میرزادی در مقایسه با زبانهای اروپا - آسیا
۱۰۷۱	جدول ۱۳-۲: شه‌میرزادی در مقایسه با زبانهای جهان
۱۰۷۹	جدول ۱۳-۳: پسوندهای مطابقهٔ فاعلی در شه‌میرزادی
۱۰۸۲	جدول ۱۳-۴: پسوندهای مطابقهٔ فاعلی در فعلهای وجه التزامی در شه‌میرزادی
۱۰۸۶	جدول ۱۳-۵: ضمیرهای شخصی در شه‌میرزادی
۱۰۸۹	جدول ۱۳-۶: ضمیرهای شخصی ملکی در شه‌میرزادی
۱۰۹۰	جدول ۱۳-۷: ضمیرهای شخصی با پس‌افزافه -ræ- یا تکرار گونه‌های ...
۱۱۳۳	جدول ۱۴-۱: تاتی (گوش چال) در مقایسه با زبانهای اروپا - آسیا
۱۱۳۳	جدول ۱۴-۲: تاتی (گوش چال) در مقایسه با زبانهای جهان
۱۱۴۱	جدول ۱۴-۳: پی‌بستهای مطابقهٔ فاعلی در تاتی (چال)
۱۱۴۸	جدول ۱۴-۴: پسوندهای مطابقهٔ فاعلی در تاتی (چال)
۱۱۶۶	جدول ۱۴-۵: پسوندهای حالت‌نما در تاتی (چال)

۱۱۶۹	جدول ۱۴-۶: فهرست ضمیرهای شخصی منفصلِ فاعلی در تاتی (چال)
۱۱۷۶	جدول ۱۴-۷: ضمیرهای شخصی منفصل در 'حالت مستقیم / فاعلی' در تاتی ...
۱۱۷۶	جدول ۱۴-۸: ضمیرهای شخصی منفصل در 'حالت غیرفاعلی' در تاتی (چال)
۱۱۷۷	جدول ۱۴-۹: ضمیرهای شخصی منفصل اشم در تاتی (چال)
۱۱۷۸	جدول ۱۴-۱۰: ضمیرهای اشاره در تاتی (چال)
۱۱۹۵	جدول ۱۵-۱: زبانهای ایرانی نو در مقایسه با زبانهای اروپا - آسیا
۱۱۹۵	جدول ۱۵-۲: زبانهای ایرانی نو در مقایسه با زبانهای جهان
۱۱۹۸	جدول ۱۵-۳: زبانهای ایرانی نو در مقایسه با زبانهای اروپا - آسیا ...
۱۱۹۹	جدول ۱۵-۴: زبانهای ایرانی نو در مقایسه با زبانهای اروپا - آسیا ...
۱۲۰۰	جدول ۱۵-۵: زبانهای ایرانی نو در مقایسه با زبانهای جهان (فعل پایانی ضعیف)
۱۲۰۱	جدول ۱۵-۶: زبانهای ایرانی نو در مقایسه با زبانهای جهان (فعل میانی ضعیف)
۱۲۰۱	جدول ۱۵-۷: فهرست مؤلفه‌های مشترک در زبانهای ایرانی نو
۱۲۰۲	جدول ۱۵-۸: فهرست مؤلفه‌های غیرمشترک در زبانهای ایرانی نو